

Sygnatura akt XVIII C 1151/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 22 czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Monika Skibińska

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Monikowska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2015 r. Łodzi

sprawy z powództwa G. O.

przeciwko B. W.

- o zapłatę

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2015 r. Łodzi

sprawy z powództwa G. O.

przeciwko J. Z.

- o zapłatę

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2015 r. Łodzi

sprawy z powództwa G. O.

przeciwko S. K.

- o zapłatę

I. z powództwa G. O. przeciwko B. W.:

1. zasądza od B. W. na rzecz G. O. kwotę 649,26 zł / sześćset czterdzieści dziewięć złotych dwadzieścia sześć groszy/ z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddała powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od B. W. na rzecz G. O. kwotę 140,35 zł /sto czterdzieści złotych 35/100/ tytułem zwrotu kosztów postępowania.

II. z powództwa G. O. przeciwko J. Z.:

1. zasądza od J. Z. na rzecz G. O. kwotę 651,36 zł / sześćset pięćdziesiąt jeden złotych trzydzieści sześć groszy/ z ustawowymi odsetkami od dnia 12 listopada 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddała powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od J. Z. na rzecz G. O. kwotę 140,55 zł /sto czterdzieści złotych 55/100/ tytułem zwrotu kosztów postępowania.

III. z powództwa G. O. przeciwko S. K.:

1. zasądza od S. K. na rzecz G. O. kwotę 651,78 zł / sześćset pięćdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt osiem groszy/ z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddała powództwo w S. K. pozostałej części;
3. zasądza od S. K. na rzecz G. O. kwotę 140,65 zł /sto czterdzieści złotych 65/100 / tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Powód G. O. wniósł o zasądzenie w sprawie XVIII C 1151/15 od pozwanej B. W. kwoty 1049,26 zł z ustawowymi odsetkami od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w sprawie XVIII C 1154/15 od pozwanej J. Z. kwoty 1051,36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz w sprawie XVIII C 1155/15 od S. K. kwoty 1051,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu od dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwów wskazano, że powód wypełnił weksel in blanco wystawiony przez pozwanych w związku z zawarciem umowy pożyczki, wskazując jednocześnie, że na dochodzoną kwotę składają się należność główna umowy pożyczki gotówkowej, koszty wezwań do zapłaty, koszty postępowania windykacyjnych oraz suma odsetek umownych wyliczony na konkretny dzień. Powód wyraźnie wskazał, że dochodzi roszczenia z weksla.

Pozwani nie zajęli stanowiska w sprawie. Wydano wyrok zaoczny.

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

W dniu 19 sierpnia 2014 r. pozwana B. W. zawarła z G. O., prowadzącym przedsiębiorstwo, umowę pożyczki. Umowa ta przewidywała w § 6, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wypadku niespłacenia pożyczki w terminie w wysokości 100 zł za każde wezwanie oraz opłaty 200 zł tytułem kosztów postępowania windykacyjnego [umowa k. 15, sprawa XVIII C 1151/15]

Pozwana B. W. podpisała deklarację wekslową uprawniającą powoda do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zobowiązaniu wynikającemu z zawartej umowy pożyczki i wystawił weksel własny in blanco. Powód następnie wypełnił weksel na sumę 1049,26 zł, uwzględniając w tej kwocie: 640 zł należności głównej, po 100 zł za dwa wezwania do zapłaty, 200 zł kosztów postępowania windykacyjnego oraz 9,26 zł odsetek umownych na 31 października 2014 roku. [deklaracja wekslowa k.16 weksel k. 11, sprawa XVIII C 1151/15]

W dniu 25 lipca 2014 r. pozwana J. Z. zawarła z G. O., prowadzącym przedsiębiorstwo, umowę pożyczki. Umowa ta przewidywała w § 6, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wypadku niespłacenia pożyczki w terminie w wysokości 100 zł za każde wezwanie oraz opłaty 200 zł tytułem kosztów postępowania windykacyjnego [umowa k. 14 sprawa XVIII C 1154/15]

Pozwana J. Z. podpisała deklarację wekslową uprawniającą powoda do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zobowiązaniu wynikającemu z zawartej umowy pożyczki i wystawił weksel własny in blanco. Powód następnie wypełnił weksel na sumę 1051,36 zł, uwzględniając w tej kwocie: 640 zł należności głównej, po 100 zł za dwa wezwania do zapłaty, 200 zł kosztów postępowania windykacyjnego oraz 11,36 zł odsetek umownych na 16 października 2014 roku. [deklaracja wekslowa k.16 weksel k. 15, sprawa XVIII C 1154/15]

W dniu 9 lipca 2014 r. pozwany S. K. zawarła z G. O., prowadzącym przedsiębiorstwo, umowę pożyczki. Umowa ta przewidywała w § 6, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wypadku niespłacenia pożyczki w terminie w wysokości 100 zł za każde wezwanie oraz opłaty 200 zł tytułem kosztów postępowania windykacyjnego [umowa k. 14 sprawa XVIII C 1155/15]

Pozwany S. K. podpisał deklarację wekslową uprawniającą powoda do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zobowiązaniu wynikającemu z zawartej umowy pożyczki i wystawił weksel własny in blanco. Powód następnie wypełnił weksel na sumę 1051,78 zł, uwzględniając w tej kwocie: 640 zł należności głównej, po 100 zł za dwa wezwania do zapłaty, 200 zł kosztów postępowania windykacyjnego oraz 11,78 zł odsetek umownych na 16 października 2014 roku. [deklaracja wekslowa k.16 weksel k. 15, sprawa XVIII C 1155/15]

Powód prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Atut- G. O., udzielając pożyczek gotówkowych.

[bezsporne]

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwa zasługują na uwzględnienie w części.

Powód dochodził należności na podstawie weksla i Sąd należność, dochodzoną na tej podstawie, wskutek dokonanej oceny prawnej, uwzględnił jedynie częściowo.

Zacząć należy od zdefiniowania charakteru weksla. Wśród jego cech na czoło wysuwa się abstrakcyjność. Polega ona na oderwaniu weksla od stosunku podstawowego, co oznacza, że brak, nieważność lub wadliwość stosunku kauzalnego nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. (A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego Wyd. Prawn. 1994 k. 15; T. Borkowski Prawo wekslowe w praktyce k. 15). Przejawem abstrakcyjności weksla jest zatem niedopuszczalność badania istnienia, ważności i wadliwości stosunku podstawowego (art. 17 pr. wekslowego), przy czym niedopuszczalność ta nie zależy od woli pozwanego. A zatem zgłoszenie przez niego zarzutów w warunkach nieprzewidzianych przez normę prawną nie pozwala na ich rozpoznanie. Abstrakcyjność ma zatem charakter obiektywny.

Rozróżnić jednak należy dwie sytuacje, kiedy przepisy prawa wekslowego przewidują możliwość badania stosunku podstawowego.

W przypadku weksla zupełnego w chwili wystawienia podnoszenie zarzutów ze stosunku podstawowego dopuszczalne jest wyjątkowo wówczas, gdy weksel nadal znajduje się w rękach remitenta jako pierwszego wierzyciela, bądź gdy nabywca działał świadomie na niekorzyść dłużnika. (A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego k. 16 i k. 46; T. Borkowski Prawo wekslowe w praktyce k. 27)

Abstrakcyjność weksla doznaje dalszego osłabienia w przypadku weksla niezupełnego w chwili wystawienia - weksla in blanco, wystawionego w celu zabezpieczenia zobowiązania ze stosunku podstawowego. Taki też weksel został wystawiony w niniejszej sprawie. To osłabienie wyraża się w możliwości analizowania stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego, w szczególności tego czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności ze stosunku podstawowego. Możliwość wysuwania przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego w takiej sytuacji wynika z art. 10 prawa wekslowego. Stanowi on, iż jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.(A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego k. 52)

Stanowisko to podziela orzecznictwo. W wyroku z dnia 18 listopada 1970 r. I PR 407/70 Sąd Najwyższy stwierdził, że „weksel gwarancyjny nie jest wekslem abstrakcyjnym, lecz wekslem gwarantującym wykonanie zobowiązania, w więc „kauzalnym”.”

Podobnie w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 listopada 1993 r. w sprawie Acr 607/93 opubl. w OSAiSN nr 11-12/1994 poz. 58, stwierdził Sąd Apelacyjny w Katowicach: „nie ulega wątpliwości, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, czyli jest ono oderwane od swej podstawy prawnej (causa). Trzeba jednak podkreślić, że ten abstrakcyjny

charakter ulega osłabieniu w przypadku weksla niepełnego. Sytuacja prawna dłużnika z weksla niepełnego w chwili wystawienia kształtuje się różnie w zależności od tego, kto jest wierzycielem wekslowym. Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem, którego treść w niniejszej sprawie odzwierciedla złożona do akt deklaracja wekslowa. Podpisanie i wręczenie weksla in blanco oparte jest bowiem na zaufaniu do odbiorcy, który powinien wypełnić dokument zgodnie z zawartym porozumieniem. Uzasadnia to obronę wystawcy weksla, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem.”

Skoro zatem ustawodawca przesądził o dopuszczalności badania treści stosunku podstawowego w przypadku dochodzenia przez pierwszego wierzyciela należności z weksla in blanco przeciwko jego wystawcy, powstaje pytanie czy dopuszczalne jest badanie tego stosunku z urzędu.

W przekonaniu sądu odpowiedź jest twierdząca.

Abstrakcyjność bowiem nie wyraża się w tym, że tylko od woli dłużnika (podniesienia przez niego zarzutu) zależy możliwość badania stosunku podstawowego. Jak to zaznaczono wyżej, ze stanowiska doktryny i orzecznictwa wynika, iż abstrakcyjność wyraża się w niedopuszczalności badania stosunku podstawowego i jest niezależna od woli dłużnika. O tej dopuszczalności lub jej braku, w odniesieniu do konkretnego rodzaju weksla i uczestnika stosunku wekslowego, decyduje sam ustawodawca. Podyktowane to jest koniecznością zapewnienia obiegowości weksla.

A zatem w sytuacji, gdy ustawodawca dopuszcza możliwość badania stosunku podstawowego kwestia czy badanie to nastąpić ma na zarzut czy też przez sąd z urzędu nie jest zagadnieniem odnoszącym się do abstrakcyjności weksla, ale do zakresu stosowania zasady kontryktoryjności.

Istotnie ustawodawca w art. 10 prawa wekslowego operuje sformułowaniem „zarzut”. Samo to sformułowanie nie przesądza jednak o tym, iż rozpatrywanie stosunku podstawowego może nastąpić tylko na zarzut dłużnika. Przede wszystkim nie zostało ono użyte w ujęciu ścisłym. Zarzut sensu stricto to uprawnienie do odmowy spełnienia żądania o charakterze prawnokształtującym. Takim zarzutem może być np. zarzut przedawnienia czy zarzut potrącenia. Nie ma wątpliwości, że podniesienie takiego zależy wyłącznie od woli dłużnika i nie może być on zastępowany przez działanie sądu z urzędu. W ocenie Sądu możliwość podniesienia zarzutu, iż weksel został wystawiony niezgodnie z porozumieniem, nie stanowi zarzutu sensu stricto. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 stycznia 2001 r. II CKN 25/00, OSNC 2001/7-8/117, wskazując, iż „należy podkreślić, że (w treści art. 10 pr. wekslowego) nie chodzi o zarzut w ścisłym tego słowa znaczeniu, tj. o uprawnienie do odmowy spełnienia żądanego świadczenia, mimo powstania zobowiązania uzasadniającego to świadczenie, lecz o zarzut w szerokim tego słowa znaczeniu, tj. o powołanie się jedynie na fakt niepowstania zobowiązania o treści wyrażonej w wekslu. W obowiązującym prawie polskim trudno znaleźć podstawy dla przyznania w rozpatrywanej sytuacji osobie, która wręczyła weksel in blanco, zarzutu w ścisłym tego słowa znaczeniu. Nie ma potrzeby konstruowania takiego zarzutu nawet dla objaśnienia przewidzianej w art. 10 prawa wekslowego ochrony osób trzecich”.

Skoro sformułowanie użyte przez ustawodawcę stanowi zatem jedynie o dopuszczeniu przez ustawodawcę możliwości powołania się na konkretne fakty lub zarzuty sensu stricto, wynikające ze stosunku podstawowego, nie przewiduje zaś uprawnienia prawnokształtującego to nie wydaje się, aby taka możliwość zastrzeżona była dla samego tylko dłużnika. Trzeba zauważyć, że przepis ten ujęty jest w sposób negatywny. Ogranicza się bowiem do unormowania kwestii zarzutów, jakie wystawca weksla in blanco może przeciwstawić nabywcy, który otrzymał od remitenta weksel wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. (A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego k. 51). Wskazuje zatem na niemożność zasłaniania się zarzutem, że nie zastosowano się do porozumienia, wobec nabywcy wypełnionego weksla in blanco, chyba że nabywca ten nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten nie reguluje natomiast w sposób pozytywny sytuacji prawnej dłużnika wekslowego w sytuacji, gdy posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, albo jeżeli posiadacz nabył niewypełniony jeszcze weksel. Takiego dłużnika nie ogranicza wówczas treść art. 10 prawa wekslowego. Stanowisko takie zajmowała orzecznictwo już w okresie międzywojennym (orzeczenie SN z dnia 10 czerwca 1932 r., C 1/32 OSP 1933, poz. 51 nabywca wekslu niewypełnionego, który następnie weksel wypełnił, nie może zasłaniać się dobrą wiarą wobec zarzutu, że

weksel wypełnił wbrew umowie między dłużnikiem wekslowym i swym poprzednikiem). Również doktryna stoi na stanowisku, iż ten kto nabywa weksel in blanco nie może korzystać z ułatwień, jakie prawo przewiduje dla obrotu wekslowego (A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego k. 51). W świetle tej argumentacji, nie można twierdzić, iż art. 10 prawa wekslowego wymaga, aby badanie stosunku podstawowego następowało tylko na zarzut dłużnika. Treść przepisu nie wprowadza ograniczeń w tym względzie. Przepis ten wyznacza zakres badania materialnej podstawy weksla, wskazując okoliczności, w których jest ono wykluczone. Jednocześnie nie używa sformułowania zarzutu w ujęciu ścisłym.

W niniejszych sprawach powód dochodzi zapłaty z weksli, który wystawione zostały przez poszczególnych pozwanych jako weksle in blanco.

W świetle powyższego wywodu brak przeszkód, aby z urzędu uwzględnić powołane przez powoda dla uzasadnienia pozwu, choćby tylko fakultatywnie treści umów. Sąd nie narusza bowiem treści art. 10 prawa wekslowego, bowiem nie uwzględnia stosunku podstawowego wobec nabywcy w dobrej wierze weksla wypełnionego, ale wobec pierwszego wierzyciela, który wypełnił weksel in blanco. Ten zaś kto wypełnia weksel in blanco nie może korzystać z ułatwień, jakie prawo przewiduje dla obrotu wekslowego.

Abstrakcyjność weksla ma co prawda wpływ na rozkład ciężaru dowodu. Ten kto to dochodzi zapłaty jako wierzyciel wekslowy, musi tylko przedłożyć dokument weksla, na który się powołuje, i wykazać swą tożsamość z osobą remitenta, nie musi zatem wykazywać podstawy zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała. To na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem (orzeczenie SN z dnia 24 października 1962 r., OSNCP 1962, poz. 27). Jednak jak przewiduje art. 232 k.p.c. sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Sąd w niniejszej sprawie nie nakłada na powoda obowiązku wykazania podstawy weksla.

Kontrola weksla w świetle treści stosunku podstawowego nabiera jeszcze większego znaczenia w sprawach z udziałem konsumenta. A zwłaszcza w sytuacji możliwej do stwierdzenia na podstawie samej treści pozwu niezgodności między wysokością roszczenia wekslowego a wiarygodnością ze stosunku podstawowego spowodowanej zastosowaniem klauzul abuzywnych. Należy bowiem zauważyć, że pominięcie takiej kontroli może prowadzić do akceptowania przez sąd działań nawet rażąco naruszających prawa konsumenta jak np. zaliczenie do sumy wekslowej odsetek w wysokości przekraczającej 4 – krotność kredytu lombardowego NBP, np. 1 % dziennie, czy rażąco zawyżonych kosztów działań monitujących i windykacyjnych.

Podkreślić należy, iż orzecznictwo europejskie stoi obecnie na stanowisku, że sąd powinien z urzędu uwzględnić abuzywność klauzuli umownej. W orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C- 397/11, w pkt. 27 i 28 Trybunał podnosi, że „z chwilą, w której sąd krajowy dysponuje niezbędnymi w tym celu elementami stanu prawnego i faktycznego, powinien z urzędu ocenić nieuczciwy charakter danego warunku umownego objętego zakresem zastosowania dyrektywy 93/13 EWG w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, i czyniąc tak, powinien usuwać brak równowagi istniejącej między konsumentem a przedsiębiorcą” (podobnie (...) w sprawie C 618-10 pkt. 42-44. (źródło [http:// curia.europa.eu](http://curia.europa.eu)).

Umowy, na które powołuje się powód zawierają postanowienia o charakterze abuzywnym i zawarte zostały z konsumentami. A zatem Sąd z urzędu powinien dostrzec charakter powołanych postanowień.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy nieuzgodnione indywidualnie z konsumentem nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Wymienione w treści art. 385³ k.c. niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 385¹ k.c.

Zastrzeżenie zawarte w §6 umowy, przewidujące, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wypadku niespłacenia pożyczki w terminie w wysokości 100 zł za każde wezwanie

oraz opłaty 200 zł tytułem kosztów postępowania windykacyjnego, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Z jednej bowiem strony opłaty te są rażąco wygórowane. Zastrzeżenie ich w takiej wysokości nie ma żadnego uzasadnienia w rzeczywistej wysokości opłat ponoszonych zwykle za takie czynności. Z drugiej strony regulacja odnosząca się do kosztów wezwań nie ustala z jaką częstotliwością i jak długo podejmowane będą dane czynności co umożliwi podejmowanie ich wielokrotnie, w krótkich odstępach czasu, nieograniczoną ilość razy, co w sytuacji, gdy opłaty za te czynności nie odzwierciedlają rzeczywistych nakładów może przynosić powodowi nieuzasadnione korzyści, naruszając interesy ekonomiczne konsumenta w rażący sposób.

Powód nie udowodnił, iż postanowienie to było z pozwanymi uzgodnione indywidualnie (art. 385¹ § 3 i 4 k.c.). W rozważanym wypadku postanowienia te nie wiążą zatem pozwanych z uwagi na treść art. 385¹ § 1 k.c.

Postanowienie o treści podobnej do zakwestionowanego postanowienia zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sadu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 9.10.2006r. sygn. akt XVII Amc 101/05, a do rejestru niedozwolonych postanowień wzorców umowy wpisane w dniu 3.01.2007r. pod numerem 978. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., Sad uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...)

- za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN
- za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN
- za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN
- za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN
- za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN
- za wizytę indykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...)
- za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN
- za monit telefoniczny – 20 PLN -(...)”.

W uzasadnieniu ww. wyroku Sąd odnosząc się do ww. postanowienia stwierdził, co następuje: „W odniesieniu do postanowienia zakwestionowanego w punkcie g) pozwu Sad zgodził się ze stanowiskiem powoda, według którego opłaty nałożone na konsumenta w kwestionowanym postanowieniu są rażąco wygórowane. Zgodnie z art. 735 ust. 1 k.c. za wykonanie zlecenia zleceniobiorcy należy się wynagrodzenie, ponadto zleceniodawca zobowiązany jest zwrócić zleceniobiorcy wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia - art. 742 k.c. W przedmiotowej umowie wynagrodzenie pozwanej stanowi prowizja za zarządzanie długiem. Wysokość wprowadzonych do umowy dodatkowych opłat powinna zatem znajdować uzasadnienie w rzeczywistych nakładach jakie musi ponieść pozwana w związku z podjęciem przedmiotowych czynności. W ocenie Sądu wysokość ww. opłat ustalona została w oderwaniu od rzeczywistych nakładów pozwanej, znacznie je przewyższając. Takie postanowienie, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta uznać należało za niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385 § 1 k.c.”.

W wyroku z dnia 6 sierpnia 2009 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09 uznał za niedozwolone i zakazał (...) Bank S.A. we W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami następujących postanowień wzorców umownych:

1. "W przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z niniejszej umowy Kredytobiorca poniesie koszty związane z monitorowaniem Kredytobiorcy:

- 1) telefoniczne upomnienie Kredytobiorcy związane z nieterminową spłatą kredytu - 13 PLN;
- 2) korespondencja kierowana do Kredytobiorcy związana z nieterminową spłatą kredytu (zawiadomienie, upomnienie, prośba o dopłatę, wystawienie Bankowego Tytułu Egzekucyjnego), za każde pismo. Oplata za korespondencję kierowaną do poręczycieli Bank obciąża dodatkowo Kredytobiorców według tych samych stawek - 15 PLN;
- 3) wyjazd interwencyjny do Kredytobiorcy - 50 PLN".

Klauzula ta wpisana została do rejestru niedozwolonych wzorców umowy w dniu 06.08. 2009 r. pod numerem (...).

W uzasadnieniu w/w wyroku Sąd wskazał, iż na podstawie przedmiotowego postanowienia pozwana Bank może wielokrotnie, w krótkich odstępach czasu podejmować czynności windykacyjne, co w szczególności, gdy opłaty to nie odzwierciedlają nakładów rzeczywiście poniesionych przez pozwaną, w sposób rażąco narusza interesy ekonomiczne konsumenta i może przynosić pozwanemu nieuzasadnione korzyści.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479(43) k.p.c.) spełnia ona funkcje podobna do przepisów prawa. Oceniane w niniejszym postępowaniu postanowienie mieści się w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Wskazać również trzeba, iż w podobnej sprawie z powództwa G. O. i M. K., Sąd Okręgowy w Łodzi (sygn. akt III Ca 18/14) zajął stanowisko bardzo zbliżone, uznając przede wszystkim możliwość działania przez sąd z urzędu w przypadku dochodzenia zapłaty z weksla in blanco – z uwagi na złagodzenie abstrakcyjnego zobowiązania wekslowego. W uzasadnieniu wskazał, iż „w przypadku, gdy zobowiązanie wynika z weksla wystawionego jako weksel in blanco, co do którego wystawca i pierwszy wierzyciel uzgodnili warunki jego wypełnienia, abstrakcyjność zobowiązania wekslowego zostaje złagodzona, a wystawcę i pierwszego wierzyciela wiąże zawarte porozumienie. Wystawcy weksla przysługuje uprawnienie do zwalczania żądań wierzyciela za pomocą zarzutów subiektywnych, wynikających ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. Istotnie w niniejszej sprawie pozwana nie zajęła stanowiska, a zatem nie podniosła zarzutów ze stosunku podstawowego, ale Sąd Rejonowy miał obowiązek z urzędu zbadać naruszenie prawa materialnego jakim jest zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania zobowiązania pieniężnego i wykonując ten obowiązek prawidłowo oddalił roszczenie o zapłatę kwoty 300 złotych stanowiącą w istocie karę umowną. (art. 339 § 2 k.p.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. i art. 483 § 1 k.c.).”

Tożsame stanowisko w sprawie z powództwa G. O. zajął Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie III Ca 401/15 w wyroku z dnia 9 kwietnia 2015 r.

W niniejszych sprawach powód wypełnił weksle in blanco na sumę uwzględniającą zobowiązanie wynikające z klauzuli, która dla konsumenta jest niewiążąca. Wypełnił zatem weksle na sumę przewyższającą zobowiązanie wynikające ze stosunku podstawowego. Jak to wyżej przedstawiono Sąd obowiązany jest dostrzec tę niezgodność z urzędem. W konsekwencji pozwani są zobowiązani wekslowo tylko w takich granicach, w jakich istnieje wiarygodność ze stosunku podstawowego (por. wyrok SN z dnia 26 stycznia 2001 r. II CKN 25/00 OSNC 2001/7-8/117).

Dlatego też powództwa o zapłatę kwoty kapitału i należnych odsetek umownych uznano za zasadne, w pozostałej części zaś Sąd powództwa oddalił.

Ponieważ pozwani mimo prawidłowego powiadomienia o terminie rozprawy nie stawili się, nie usprawiedliwili swej nieobecności ani nie zajęli stanowiska w sprawie, Sąd wydał wyrok zaoczny stosownie do treści art. 339 § 1 k.p.c..

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. bowiem powód wygrał proces jedynie w części.

z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.